

دهبى چاره‌نوسى كوردستان له شهري دهسه‌لاتى شيعه و سونهى عيراق جيابكرپته‌وه

ناسۆ كمال*

به روخاندنى مزگه‌وتى شيعه‌كان له سامه‌را و كوشتنى دهيان كهس له‌شاره‌كانى به‌غداد و ترسى كوشتارى تر له‌نيوان خه‌لكانى شيعه و سونه‌دا و سه‌رتاپاي شاره‌كانى ناوه‌راست و خواری عيراق ، ئەم‌رۆ ئاگرى شه‌رى دهسه‌لات له‌ نيوان هيزه شيعه و سونه‌كاندا كئپه‌ى سه‌ندوه . ئەمه‌ ئاكامى هه‌لبژاردنه‌كانى ئەم دوایيه‌ى عيراق و شه‌رى يه‌كلاكرده‌وه‌ى ته‌وازنى نيوان هيزه شيعه‌كان و هيزه سونيه ناسيوناليسته‌كانه‌. ئاينده‌ى ئەم شه‌رى دهسه‌لاته له‌ سايه‌ى داگركارى ئەمريكا و ته‌وازنى ئىقلىمى ده‌وله‌ته ناسيوناليسته عه‌ره‌ببه‌كان و هيز و ده‌وله‌ته ئىسلاميه دهسه‌لاتداره‌كاندا ديارنى‌يه و ئەوه‌ى رۆشنه دريژه‌كيشانى ئەم شه‌ره خويناويه ناوخويى‌يه‌يه كه هه‌موو روخساريكى ژيان له عيراقدا ده‌سپرت‌ه‌وه و تيرۆر و نانه‌منى ده‌بپته تاپۆى ئاينده‌ى خه‌لكى عيراق.

هاوپه‌يمانى هيزه ئىسلاميه سونيه به‌عسيه‌كان به‌رنامه‌يان بۆ سه‌پاندنى دهسه‌لاتيان گواستنه‌وه‌ى شه‌ر و تيرۆرى خويناوه بۆ ناو خه‌لك و دروستكردى شه‌رپك له‌ نيوان خه‌لكى سونه و شيعه‌دا. هيزه ئىسلاميه شيعه‌كانيش كه به‌ناوى هه‌لبژاردنه‌وه توانيويانه حكومه‌ت بۆ خوينا پاون بکه‌ن و له‌ ريگاى دهسه‌لاتى ميليشيايى ره‌سميه‌ت پيدراويانه‌وه شه‌رى پاك‌تاوكردى هيزه سونى و به‌عسيه‌كان ده‌که‌ن. ئەمه به‌رنامه‌ى ئەم دوو هيز و دوو به‌ره ئىسلامى يه‌يه بۆ ديارىكردى چاره‌نوسى دهسه‌لات له عيراقدا. ئەم دوو هيزه له ئىستادا ريگاى پيکه‌پيئانى حكومه‌تى هاوبه‌شيان به‌بن به‌ست گه‌يشتوه و نه هيزه شيعه‌كان ريگه‌ده‌ده‌ن سونه‌كان ببه شه‌رىكى دهسه‌لات له‌گه‌لئاندا و بالاده‌ستى خوينا له‌ده‌ست بدن و نه هيزه سونيه‌كانيش به‌ مانه‌وه له ئۆپوزسيۆنى په‌رله‌مانى و په‌دوويى له حكومه‌تدا رازى ده‌بن. ئەمه سه‌ره‌راى ئەوه‌ى هه‌ردوولايان له‌سه‌ر داسه‌پاندنى قانون و ده‌ستور و دهسه‌لاتى ئىسلامى له عيراقدا سوورن و ئاکامى هه‌ر ريگه‌وتنيکيشيان له‌سه‌ر سه‌رپه‌نه‌وه‌ى هه‌ر تايبه‌تمه‌ندى و مافىكى خه‌لكى كوردستانه كه وه‌زعى ديفاكټۆى ئەم‌رۆ هينابپتيه ئاراوه و سه‌پاندنى دهسه‌لات و ده‌ستورى ئىسلامى ئەم هيزانه به‌سه‌ر خه‌لكى كوردستاندا و دژايه‌تى و پيشيلكردى مافى چاره‌نوس و سه‌ر به‌خويى كوردستان له لیستی سه‌ره‌وه‌ى به‌رنامه‌ى حكومه‌تى ئەم هيزانه‌دايه‌.

ئەم هيزانه نه‌ك هه‌ر به دريژه‌دانى شه‌رى ناوخۆ و تيرۆريزم كاريگه‌رى خراپى سياسى و ئابورى له‌سه‌ر وه‌زعى ئىستاي كوردستان داده‌نن ، به‌لگو به‌رنامه و نه‌خشه‌يان بۆ كوردستانيش ژيڤده‌سته‌كرده‌وه‌ى به‌ره‌به‌ره‌ى سياسى و ئابورى و قانونى خه‌لكى كوردستانه . به‌لام سه‌ره‌راى ئەم هه‌موو واقيعه‌ته پرمه‌ترسى و كۆنه‌په‌رستانه‌يه‌ى شه‌رى دهسه‌لاتى هيزه شيعه و سونه‌كان به‌سه‌ر خه‌لكى عيراق و كوردستاندا سه‌پاندويانه ، هاوپه‌يمانيى كوردستانى يه‌كيتى و پارتى به‌رده‌وامن له دريژه‌پيدانى سياسه‌تى پاشكۆكردى كوردستان به عيراقه‌وه . ئەم‌رۆ ژيان و چاره‌نوسى خه‌لكى كوردستان له‌لايه‌ن ئەمانه‌وه گراوته قوربانى مانه‌وه‌ى به‌شه دهسه‌لاتى ئەم دوو حه‌زبه له‌و حكومه‌ته كۆنه‌په‌رستانه‌يه‌دا و ته‌نانه‌ت بونه‌ته ناوبژيوانى هيزه شيعه و سونه‌كان بۆ ريگه‌وتنيان له‌سه‌ر كۆنه‌په‌رستكردى حكومه‌ت و ده‌ستور له‌عيراقدا . ئەگينا له رازى كردنى دلى صالح موته‌لگ و به‌ره‌ى ته‌وافقى سونى و به‌عسى له‌گه‌ل هاوپه‌يمانى شيعه‌دا چ

دەستكەوتىڭ بۇ خەلگى كوردستان ھەيە ، لەكاتىڭدا ھەردوولايان زۇر بەئاشكرا و بىنپەردە باسى سەپاندىنى حكومەتى
عەرەبى و ئىسلامى بەسەر خەلگى كوردستاندا دەكەن.

دانىشتن و چاوەروانى لەسايەى ئەم سىياسەتى پاشكۆگردنەى كوردستانى يەككىتى وپارتىدا جگە لە بەھەدەردانى ژيان
وچارەنوسى خەلگى كوردستان نەبىت ھىچى ترنىيە. سەيركەن چۆن لەم وەزعیەتى لكاندنەوى كوردستان بە
عیراقەوہ رۆژ بەرۆژ ھىزە كۆنەپەرستە ئىسلامیەكانى كوردستان لەسايەى داسەپاندنەوى دەستورى ئىسلامى
لەعیراقدا و نەبونى ئایندهیەك بۇ كوردستان و فەسادى ئیدارەكانى يەككىتى وپارتىدا سەريان بەرزكردۆتەوہ و
كەوتنەتەوہ ھەرەشە لە ئازادى رادەربىرین و فەتوا دۆى كەسانى سكوۆلارى وەك مەريوان ھەلەبجەيى و بەرپىخستنى
خۆپىشاندىنى كۆنەپەرستانە لە ھەولپىر و بەرەبەرە گىرپانەوى دەسەلاتى تىرۆر و شەرى دەورانى نەوہدەكانیان
لەكوردستان. ئەمە تەنھا ئاكامىكى ئەم پاشكۆیەتیەى كوردستان نىیە و نابىت . درىژەكیشانى شەرى ناوخۆ و دەسەلاتى
ھىزە شیعە و سونەكانى عىراق ، جگە لەوہى لەبارى ئابورىیەوہ كوردستانىش دەخاتە بەردەم برسیتى و گرانى و
كۆنترۆلى ملىشىیایى داھاتەكانى عىراق ، ھاوكات دەستى دەولەتان و ھىزە ئىسلامى و عەرەبیەكانى ناوچەكەش دەكاتەوہ
بۇ ھاتنەناوہوہ و ھەرەشەى لەباربەردنى وەزعی دىفاكتۆى كوردستان.

ئیمە لە چەند سالى رابردوودا لە كەمپین و كۆنگرەى رفراندۆم بۇ سەربەخۆیى كوردستاندا ، ئەم ئاكامانەى
پاشكۆگردنەوى كوردستانمان بەعیراقەوہ خستۆتەروو و بۇ كۆتایى ھىنان بە خەتەرى درىژەپیدانى ئەم سىياسەتەى
یەككىتى وپارتیمان بۇ سەر ژيان وچارەنوسى خەلگى كوردستان كارمان كردوہ. ئەمپرو جارىكى تر بانگەوازی خەلگى
كوردستان دەكەین كە بۇ پاراستنى ژيان و چارەنوسى خۆیان لەم كلیپەى شەرى ناوخۆیەى ھىزە شیعە و سونەكانى
عیراق دەنگ ھەلپرن و لە ھەموو شوپىنىك و بەھەر شیۆەیەك دەتوانن نارەزایەتى خۆیان بەم پاشكۆگردنەى كوردستان
دەربىرین و شیعارى سەربەخۆیى كوردستان و بەرپاگردنى فەورى رفراندۆم لەكوردستاندا بەرزبەكەنەوہ.

* بەرپرس لە كۆنگرەى رفراندۆم بۇ سەربەخۆیى كوردستان